

Andreja Markovič, Nataša Pirih

UDK 811.163.6'243:371.67

Filozofska fakulteta v Ljubljani

Seminar in delavnica 'Tujejezično učbeniško gradivo in aplikacija na slovenščino'

Slovenija je v zadnjih letih doživela veliko sprememb, postala je privlačna in odprta dežela. K nam prihaja vedno več ljudi iz tujine, ki se želijo vključiti v slovensko življenje in se seveda naučiti slovenskega jezika. Obiskujejo različne tečaje slovenščine kot tujega jezika.

V okviru Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti FF je organizirana Celoletna šola slovenskega jezika (CŠ). Ta poteka kot celoletni tečaj v treh semestrih, štiri ure na dan petkrat tedensko. Število udeležencev te šole se je po letu 1992 neprestano povečevalo.¹ V CŠ poučuje skupina lektorjev. Pri svojem delu uporablja učbenike, nastale predvsem iz potreb lektoratov SSJLK in Poletne šole, ki imata v primerjavi s Celoletno šolo daljšo tradicijo, a se od nje bistveno razlikujeta po času trajanja in po svojem naslovniku.²

Udeleženci CŠ se med seboj razlikujejo glede motivacije (interesov in potreb), ki jih vodi pri učenju slovenščine, in glede predznanja. Zaradi pester strukture udeležencev CŠ, pomanjkanja in včasih neustreznosti učbeniškega gradiva³ so se lektorji morali znajti vsak po svoje. Ob obstoječih učbenikih so uporabljali gradivo, ki so ga pripravljali sami, tako kot so narekovalle sprotne potrebe. Na žalost pa je večina tako nastalega gradiva ostala neznana širšemu krogu uporabnikov.

Po analizi stanja in da bi se dopolnil primanjkljaj na področju učbenikov, so si lektorice CŠ zastavile nekaj smernic, ki naj bi jih vodile pri nastajanju novega učbeniškega gradiva za potrebe celoletnih tečajev:

1. Izkoristiti prednosti dela v skupini: izmenjava, komentar, dopolnjevanje, izboljšava zbranega gradiva — skupno ustvarjanje.
2. Ohraniti najboljše, kar je že bilo narejenega, in graditi na že obstoječem gradivu, ne pa začenjati znova: pri tem gre za ohranjanje preizkušenih tipov besedil, vaj in preglednic, kot tudi za ohranjanje in uporabo celotnih učbenikov, ki se jim dodaja le dopolnilno gradivo.

¹ Iz poročil CŠ lahko razberemo število udeležencev v posameznih letih: 1992/93 34, 1993/94 49, 1994/95 50, 1995/96 54, 1996/97 56.

² Gre za počitniška tečaja, ki trajata od dveh do štirih tednov; naslovnik PŠ je bil na začetku, ko so učbeniki nastajali, predvsem slovenski izseljenec, naslovnik SSJLK pa predvsem slavist in pripadnik kakšnega slovanskega naroda.

³ Serija učbenikov za krajše tečaje ni zaključena; manjka učbenik za izpopolnjevalno skupino. Nimamo dovolj učbenikov za daljše tečaje z več urami, za specifične jezikovne skupine, za samoučenje, za osvežitev znanja, za konverzacijo, za pripravo na certifikatni izpit, za poslovni jezik ...

3. Dobro poznavanje domačega gradiva in strokovnih analiz, narejenih na tem področju,⁴ ter seznanjanje s sodobnim tujejezičnim učbeniškim gradivom in z novimi pristopi, ki se v svetu pojavljajo pri poučevanju tujih jezikov.

Zadnja smernica je spodbudila k analizi nekaterih novejših učbenikov za učenje tujih jezikov. Vprašanje je bilo, kakšno je tujejezično učbeniško gradivo, kaj vsebuje, kako je sestavljeno. Pri tem se je iskalo predvsem njihove skupne točke in stalnice ter možnost prenosa odkritih dejstev na slovenščino.

Analiza je bila tudi osnova za pripravo seminarja in delavnice Tujejezično učbeniško gradivo in aplikacija na slovenščino, ki sta bila kot del permanentnega izobraževanja lektorjev izvedena novembra 1995. Seminar je organiziral Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti, pripravile in vodile pa so ga Ljubica Črnivec, Andreja Markovič in Nataša Pirih.

Namen seminarja in delavnice je bil trojen:

A Sintetično predstaviti ugotovitve ob analizi tujejezičnega učbeniškega gradiva; ob tem primerjalno prikazati stanje v učbeniškem gradivu za učenje slovenščine kot drugega/tujega jezika.

B Izvesti modelno uro in prikaz določene metodične dejavnosti v dveh tujih jezikih (v francoščini in angleščini); na ta način naj bi se slušatelji seminarja (v večini učitelji slovenščine kot drugega/tujega jezika) poskušali živeti v vlogo učenca in to izkušnjo uporabili pri tvorbi lastnega učbeniškega gradiva.

C Ob analizi teoretično predstavljenega tujejezičnega gradiva in na podlagi njegovega neposrednega 'doživljanja' ob modelni uri v delavnici izdelati gradivo za učenje slovenščine.

A Povzetek analiz tujejezičnih učbenikov

Učbenike za učenje angleščine, francoščine, nemščine in italijanščine⁵ kot tujih jezikov smo analizirali glede na naslov, avtorje, sestavo učbeniškega kompleta, zgradbo učbenika, zgradbo lekcije, vrste besedil, ki uvajajo lekcijo in ki se v njej sicer pojavljajo, tipe vaj, stalne teme, komunikacijske funkcije.

1. **Naslovi učbenikov** vabijo k učenju (pozdrav, izbira) ali opozarjajo, da učbenik vodi k cilju — znanju jezika (pot, cesta), ali pa izpostavljajo metodo dela (aktivni pogovor, nove teme, mozaik).

2. Praktično vsi učbeniki so **rezultat timskega dela skupine avtorjev**, pri čemer je včasih tudi razvidno, kako si posamezniki delijo naloge.

3. Kompleti so sestavljeni iz:

- učbenika,
- delovnega zvezka,
- priročnika za učitelje,

⁴ Mladen Pavičič (1995). O sodobnih učbenikih za učenje slovenskega knjižnega jezika za tujce. Zbornik XXXI. SSJLK, str. 21-35.

⁵ Učbeniki za učenje italijanščine, nemščine, francoščine in angleščine kot tujih jezikov, ki so bili analizirani: Rosanna Brambilla in drugi (1994). Buongiorno. Italijanščina za začetnike. Ljubljana: DZS. Gerd Neuner in drugi (1987). Deutsch Aktiv Neu, Ein Lehrwerk für Erwachsene. München, Berlin: Langenshaft. Hartmut Aufderstrasse (1992). Themen Neu. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Ismanig: Hueber. Beatriz Job (1994). Mosaïque. Méthode de Français. Paris: Clé International. Guy Capelle, Noelle Gridon (1990). Espaces. Paris: Hachette. Sue Mohamed in Richard Acklam (1992). The beginners' Choice. Longman. John in Liz Soars (1986). Headway. Oxford: Oxford University Press.

- avdio (in video) kaset,
- prosojnic, kartic za igranje vlog ipd.,
- dodatnih slovničnih vaj.

4. Zgradba učbenikov

Učbeniki so razmeroma obsežni, v njih je od 10 do 30 lekcij (od 150 do 200 strani). Vsebujejo slovnične preglednice, zelo natančno razdelana kazala, abecedne in/ali tematske sezname besed oziroma slovarčke. Včasih so dodani tudi fonetični zapisi besedil s kaset, testi, rešitve nalog.

5. Zgradba lekcij

V lekcijah se pogosto pojavljata dva funkcijsko različna dela :

- 1. del: učenje jezika in njegovo obvladovanje ter vsestransko razvijanje jezikovnih spretnosti (poslušanje, govorjenje, branje, pisanje),
- 2. del: razumevanje, širjenje in poglobljanje osnovnega znanja (v nadaljevanju označen s sivino).

Avtorji posebej natančno izdelajo kazala, kjer izpostavljajo in povzemajo ključne točke v procesu učenja tujega jezika. Sistematično razdelano kazalo s svojimi poudarki pomaga pri pomnjenju. Nekaj primerov oblikovanja kazal:

1. del uvaja besedni zaklad, fraze in slovnične strukture (učenje jezika)			2. del preverja razumevanje in transfer (seznanjanje z jezikom)	
<i>Teme in okoliščine</i>	<i>Komunikacijski cilji</i>	<i>Slovnica</i>		
<i>Predstavitve teme:</i> — realistične pogovorne situacije — kratka besedila — razpredelnice z uporabljenimi vzorci Vaje za utrjevanje sporočanjških vzorcev in slovnice			besedila za poslušanje in branje Vaje	

Tabela 1: Prikaz na dva dela razdeljene lekcije v učbeniku za učenje italijanščine *Buongiorno*.

Področje jezikovne kompetence					Področje jezikovne performance	
Poznavanje jezika			Poznavanje dežele			
slovnica	glagol	fonetika	besednjak	kultura	ustno	pisno

Tabela 2: Lekcija v kazalu učbenika za učenje francoščine *Mosaïque*.

Jezikovni »input«				Razvijanje jezikovnih spretnosti			
				branje	govorjenje	poslušanje	pisanje
slovnične strukture	glagol	besednjak	sporočanje				

Tabela 3: Razdelitev lekcije v kazalu učbenika za učenje angleščine *Headway*.⁶

⁶ Pri 2. in 3. tabeli se pojavlja ločevanje glagola od ostale slovnice. Dejstvo je, da glagolu avtorji večine učbenikov namenjajo posebno mesto.

6. Vrste besedil

V učbenikih se pojavljata dve vrsti besedil:

- *prilagojena, učbeniška besedila*, ki so načeloma kratka, odslikavajo realno situacijo pri sporočanju in izpostavljajo tipične sporočanske vzorce, ki si jih je treba zapomniti kot celoto;
- *avtentična besedila*: zahtevnost se stopnjuje od posameznih napisov, s katerimi se srečujemo v vsakdanjem življenju, do kompleksnih besedil (publicističnih, strokovnih, literarnih).

Besedila, skupaj z ilustracijami, fotografijami in zvočnim zapisom, so pogosto sestavljena kot mozaik. Upošteva se torej različne vidike pomnjenja:

- vidni (besedilo + barvni poudarki + fotografija/ilustracija + video posnetki),
- slušni (posnetki na avdio kasetah),
- logični (tabele/preglednice/okvirji/vaje, ki spodbujajo k razmišljanju o jeziku).

7. Tipi vaj

V učbenikih ponavadi ni prostora za pisanje, večinoma vsi avtorji dodajajo delovne zvezke. Nekateri tipi vaj se več pojavljajo v učbenikih, drugi pa v delovnih zvezkih. Navodila za isti tip vaje se lahko spreminjajo, s tem avtorji poskrbijo za pestrost.

Vaje, ki so v učbeniku	Vaje, ki so v delovnem zvezku	Vaje, ki so v učbeniku ali v delovnem zvezku
— vaje za razmislek — spodbujajo k razmišljanju o jeziku in k primerjanju jezikov med seboj (<i>opazovanje, primerjanje, ločevanje, iskanje odgovorov na določene jezikovne pojave</i>); — vaje za pomnjenje in razvijanje jezikovnih spretnosti (<i>poslušanje, branje, ponavljanje in učenje kratkih vzorcev na pamet</i>); — vaje za slušno razumevanje (<i>poslušanje in iskanje pravih odgovorov na vprašanja v zvezi z besedilom</i>); — vaje za razumevanje napisanega besedila (<i>branje in iskanje pravih odgovorov na vprašanja v zvezi z besedilom</i>).	— vaje za širjenje in utrjevanje besednega zaklada (<i>liste besed, iskanje nasprotij, nadpomenk, parov</i>); — vaje za utrjevanje slovničnih vzorcev (<i>sprejanje, sklanjanje</i>); — vaje za skladnjo (<i>odgovori in vprašanja, tvorba povedi in besedil po modelu, preoblikovanje povedi</i>); — vaje za razumevanje prebranega (<i>povezovanje različnih delov povedi, povezovanje opisov z različnimi slikami</i>).	— vaje ob besedilih (<i>vstavljanje pravih rešitev — dopolnjevanje ali končevanje povedi ali kompleksnejših besedil, reagiranje na situacijo, igranje vlog v dani situacijo</i>).

8. Stalne teme in družine besed v učbenikih za začetnike

Teme	Družine besed
1. identiteta oseb 2. čas, v katerem živimo 3. osnovne človekove potrebe in prostor, dom 4. človekovo okolje — delovno okolje — okolje, s katerim se srečujemo vsak dan	imena, priimki, narodnost, jezik ura, dnevi v tednu, meseci, letni časi družina, hrana, pijača, stanovanje, pohištvo poklici, delovna mesta trgovine, uradi, javne službe

<i>Teme</i>	<i>Družine besed</i>
— širše okolje — naravno okolje	mesto in ulica, kraji, pokrajine, različne dežele
5. človek v gibanju	vreme, živali, rastline
6. človek in njegov videz	prevozna sredstva, potovanja, počitnice, turizem, šport, prosti čas
7. kultura in komunikacija	človeško telo, zdravje, bolezni, obleka mediji, književnost, umetnost

9. Komunikacijske funkcije

Ob vsaki temi avtorji učbenikov poudarijo določene komunikacijske funkcije in v okviru teh še posebej izpostavijo nekaj kratkih sporočanjkih vzorcev.

B Vzorčne ure

Modelni del seminarja je bil razdeljen na dva dela. Najprej je Andreja Markovič izvedla uro francoskega jezika, potem pa je Ljubica Črnivec predstavila učbenik za učenje angleščine v paru z nalogo iz tega učbenika, ki so jo udeleženci tudi izvedli.

Pri oblikovanju novega učbeniškega gradiva je za učitelja namreč zelo koristno, da se včasih »prelevi« v učenca in pri tem odkrije možnosti in meje lastne percepcije in produkcije ter v skladu s tem oblikuje svoje kriterije pri poučevanju.

Vzorčna ura francoščine

Modelna ura francoščine je bila izvedena po učbeniku *Bonne Route*.⁷ Pri svojem delu z gradivom je lektorica namenoma dosledno sledila navodilom iz priročnika za učitelje, ki je sestavni del učbeniškega kompleta.

Udeleženci seminarja so bili razdeljeni v dve skupini. V prvi so bili tisti, ki so svoje znanje francoskega jezika v anketi pred seminarjem označili kot nič ali slabo ('učenci'), v drugi pa tisti, ki so svoje znanje francoščine označili kot dobro (opazovalci). V modelni uri (šlo je za eksperiment, omejen na zelo kratek čas) je bilo predstavljeno besedilo lekcije, ki je bilo nato poslušano na kaseti in prebrano, razložene so bile besede in narejene vaje za razumevanje. Po koncu modelne ure so tako 'učenci' kot opazovalci imeli možnost povedati svoje vtise.

Sam potek učne ure nas je opozoril, da se mora učitelj nujno zavedati posebnosti in enkratnosti svoje učne ure. Isto učno gradivo, opremljeno z istimi navodili, pripravljeno z istimi pedagoškimi pristopi, se različno obnese — odvisno pač od naslovnika in od uigranosti med učiteljem in učenci. Nekdo potrebuje več, nekdo pa manj časa, da se nauči iste snovi. Upoštevati je treba tudi različne načine pomnjenja snovi in vzdušje — počutje, čustva in motivacijo učencev, ki gotovo bistveno vplivajo na rezultat učne ure.

Če torej analiziramo izvedbo eksperimenta, ugotavljamo, da je treba pri oblikovanju lastnega gradiva imeti v zavesti, da se ne da izdelati univerzalnega gradiva, primernega za vsakega naslovnika. Preden se torej lotimo priprave gradiva, je dobro predvideti značilnosti potencialnih sprejemnikov (predznanje, motivacijo, čas, ki ga imamo na voljo).

Treba je določiti cilje, ki jih želimo doseči. Ob modelu francoske lekcije smo opazovali, da se napovedane (pričakovane) slovnične strukture ne pojavijo v celoti v besedilu, ampak samo v vajah; ob tem izhajajo iz besednjaka v besedilu. Postavlja se vprašanje, ali je to ustrezno ali ne. Tukaj bi takoj veljalo opozoriti na analogen problem slovenskega učbeniškega gradiva, ki v lekcijah sicer večinoma vpeljuje izbrane slovnične strukture, je pa izredno nedosleden pri besednjaku v vajah —

⁷ Pierre Gibert in drugi (1988). *Bonne Route*. Alliance Française. Paris: Hachette.

vaje pogosto ne operirajo z besednjakom (se pravi tudi s temo ne), ki ga vpelje besedilo lekcije. To je, vsaj pri začetnikih, nedopustno.

Vsak avtor si gotovo želi dati svojemu gradivu čim večjo razsežnost. Tu se pojavlja problem potrebnosti oziroma nepotrebnosti priročnikov za učitelje. Dejstvo je, da jih učbeniki za poučevanje slovenščine kot tujega jezika nimajo.⁸ V tujini pa so taki priročniki stalna praksa, saj skoraj ni kompleta, ki poleg učbenika, delovnega zvezka in avdio kaset ne bi vseboval tudi priročnika za učitelje. Takšen priročnik večinoma predlaga možne pristope k posameznim besedilom in vajam in s tem omogoča večjo uporabnost gradiva.

Oblika učenja v paru

V drugem delu je Ljubica Črničeva predstavila angleški učbenik, namenjen učenju jezika v paru.⁹ Gre za obliko priročnika, kakršnega na trgu učbenikov za slovenščino še nimamo. V knjižici je zbrana serija vaj za delo v paru, namenjenih predvsem popestitvam klasičnih učnih ur ali pa izvedbam dopolnilnih konverzijskih tečajev. Osnovno vodilo teh vaj je takšno: vsak partner ima svojo knjižico (A in B) z isto vajo, vendar ima vsak v njej le del informacij; ob pogovoru morata sestaviti celoto. Konverzacija seveda poteka v tujem jeziku, učitelj je samo opazovalec in pomočnik — hodi od para do para, nadzoruje delo in pomaga pri morebitnih težavah. Ker vsi delajo hkrati in je popoln nadzor onemogočen, je toliko bolj pomembno, da učitelj da dovolj jasna navodila za delo. Pri tem so mu gotovo v veliko pomoč napotki, namenjeni samo njemu.

Na seminarju so dve konkretni dejavnosti iz tega priročnika preizkusili vsi udeleženci. Ob koncu so imeli čas za izražanje svojih vtisov ob tej dejavnosti.

Takšni tipi vaj učitelje naravnost vlečejo k posnemanju. Vendar pa tudi tu brez lastne ustvarjalnosti ne gre. Fotokopiranje tujega gradiva (neupoštevajoč pri tem samo grobega kršenja avtorskih pravic) ni primerna pot za poučevanje slovenščine. Tuje zgleda pa lahko koristno uporabimo — če ne drugače, pri odkrivanju lastne ustvarjalnosti.

To smo skušali dokazati v delavnici.

C Delavnice

Po simulacijah učnih ur so bile organizirane štiri skupine, ki so se lotile priprave gradiva. Pri nas se pisanja učbenikov po navadi loteva en sam človek,¹⁰ v tujini pa nastajajo učbeniki skoraj vedno v skupini — če bi našli vse sodelujoče pri posameznem projektu, njihovo število včasih doseže tudi 20 ljudi.

Dve skupini sta po modelih za delo v dvojicah za učenje angleščine oblikovali analogno gradivo za učenje slovenščine. Delo je potekalo v več fazah. Odgovoriti je bilo treba na vprašanje, kaj želimo z nalogo preverjati in kako, določiti je bilo treba komunikacijske cilje, v okviru teh sporočanje vzorce, temo, okoliščine in besednjak ter slovnične strukture, ki se bodo pri dejavnosti obravnavale. Poleg tega sta morali obe skupini lastno vajo opisati in jo nadgraditi.

Tretja in četrta skupina sta morali na podlagi modelne ure francoščine pripraviti koncept celotne lekcije z besedilom in vajami. Določiti je bilo treba komunikacijske cilje, sporočanje vzorce in slovnične strukture, ki naj bi se v lekciji obravnavale. Ena skupina je pripravila koncept lekcije za

⁸ Izjema sta sta le učbenik Martine Križaj Ortar (1991). Učimo se slovenščino. Ljubljana: DZS in Ljubice Črničeva (1994). Slikovno gradivo za slovensko besedo v živo. Ljubljana: Poletna šola slovenskega jezika, ki prinaša zametke takega priročnika.

⁹ Peter Watcyn - Johns (1984). Penguin Functional English. Pair work 1. Student A. Student B. London.

¹⁰ Izjema je učbenik treh avtoric: Metke Čuk, Gite Vuga in Marjance Mihelič (1994). Odkrivajmo slovenščino. Ljubljana: SSJLK.

začetni nivo učenja, druga pa za nadaljevalno stopnjo. To poudarja univerzalnost tem in njihovo koncentrično pojavljanje na različnih nivojih.

Na koncu so skupine poročale o svojem delu.¹¹

Zaključek

Seminar in delavnica sta bila namenjena učiteljem slovenščine kot tujega jezika kot spodbuda k lastni ustvarjalnosti. Seznanjali so se z novimi pristopi k že obstoječemu gradivu in z možnostmi dela ob poznavanju tujih zgledov. Ob izkušnji s tega seminarja se odpirajo možnosti za nove teme seminarjev in delavnic. Zanimivo bi bilo preizkusiti modelne ure v manj znanih jezikih ter druge metode ali gradiva za poučevanje tujih jezikov.

Rezultati delavnice: 1. skupina

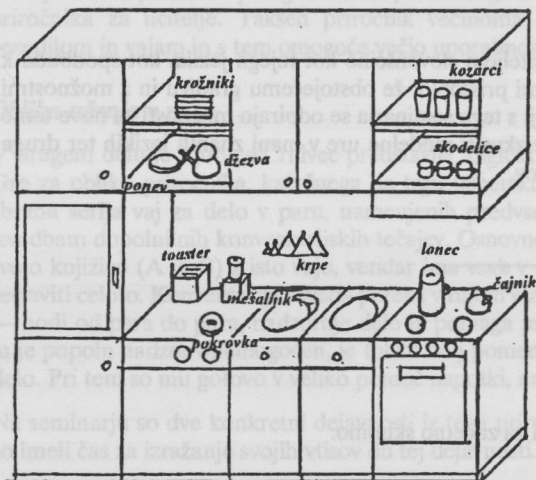
Primer vaje za delo v paru. Vaja je primerna za začetno skupino.

<i>Tema</i>	<i>Slovnica</i>		<i>Komunikacijski cilji</i> umeščanje predmetov v prostoru
<i>Tematsko besedje</i>	<i>Glagol</i>	<i>Druga slovnica</i>	<i>Sporočanski vzorci</i>
Predmeti v kuhinji: vilice, žlice, noži (predal za jedilni pribor) ponev, pekač, lonec, posoda, pokrova skodelice, kozarci, krožniki, mešalnik, toaster čaj — čajnik kava — džezva krpa, prtički	kje je? kam daš? od kod vzameš?	kje? predlogi na, v, ob, pri, pod, nad, pred, za, med 5. in 6. sklon predlogi 4. sklon 2. sklon	kje je ...? stoji ...? leži ...? visi ...? Ali je ... v omari? Mi lahko poveš, kje je ...? A veš, kje je ...? Ne slišim. Lahko ponoviš ...? Kam daš ...? Od kod vzameš?
Kuhinja: hladilnik štedilnik, pečica, napa pomivalno korito pomivalni stroj kuhinjske omare pult			
Glagoli biti, stati, ležati, viseti			
dati, postaviti			
vzeti			

¹¹ Rezultati delavnic so dodani na koncu članka kot priloga.

Študent A:

Na sliki je kuhinja. V kuhinji vidite različne predmete: vilice, žlice ... Tudi študent B ima sliko kuhinje, ampak kuhinjske omare in stene so prazne. Predmeti iz kuhinje so narisani spodaj. Študent B sprašuje, kje so predmeti (ne sme videti vaše slike). Odgovarjajte mu, on pa naj predmete vriše na pravo mesto. Na koncu primerjajta obe sliki!

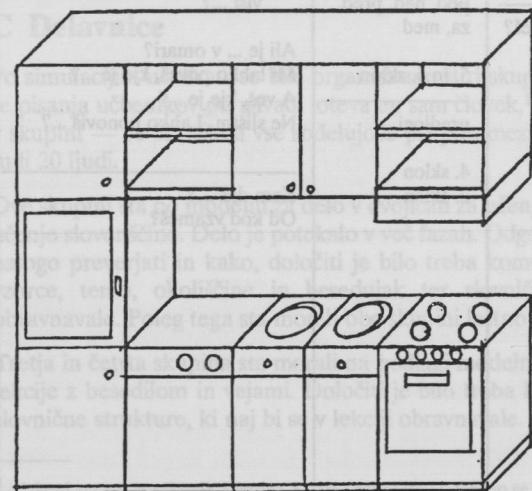
Model: Skodelice so v omari, na srednji polici, pod kozarci.

Ob tej sliki se lahko še pogovarjamo:

Kam daš/postaviš/pospraviš/položiš ...?
Od kod vzameš?

Študent B

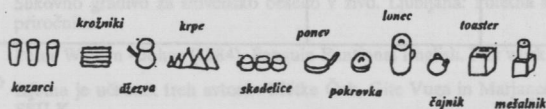
Na sliki je kuhinja, ampak omare in stene so prazne. Vprašajte študenta A, kje so predmeti. Potem predmete narišite!

Model: Kje so kozarci?
Ali je ... v omari?
A veš, kje je ...?
Mi lahko poveš, kje je ...?
Ne slišim./Ne razumem. Lahko ponoviš?

Ob tej sliki se lahko še pogovarjamo:

Kam daš/postaviš/pospraviš/položiš ...?
Od kod vzameš?

Rezultati delavnice: 2. skupina

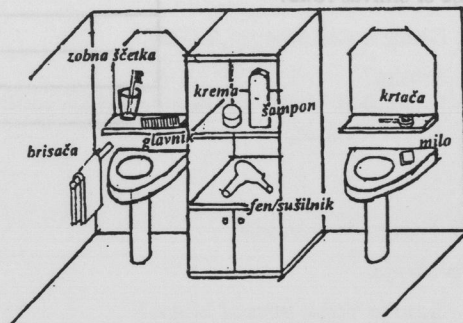
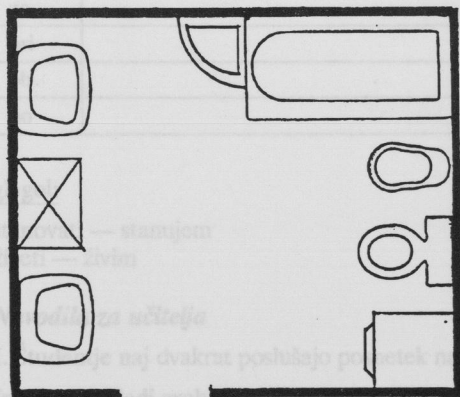
Primer vaje za delo v paru. Vaja je primerna za nadaljevalno skupino.

<i>Tema</i>	<i>Slovnica</i>		<i>Komunikacijski cilji</i> umeščanje predmetov v prostoru
<i>Tematsko besedje</i>	<i>Glagol</i>	<i>Druga slovnica</i>	<i>Sporočanski vzorci</i>
Kopalnica: stranišče/WC školjka kopalna kad prha/tuš umivalnik bide ogledalo pralni stroj košara za perilo zobna ščetka zobna krema brisača milo krema šampon glavnik krtača fen/sušilnik	biti kje je? kam ? povratni glagoli	predlogi na, v, ob, pri, pod, nad, pred, za, med 5. in 6. sklon predlogi 4. sklon	kje je ...? x je v/na/pri/ob/pred/za/med ... x je levo/desno x je levo od ... x je zgoraj x je nad ... x je spodaj x je pod ... x je zraven ... kam daš ...?
Glagoli umivati se/umivati si tuširati se kopati se briti se šminkati se/ličiti se česati se			

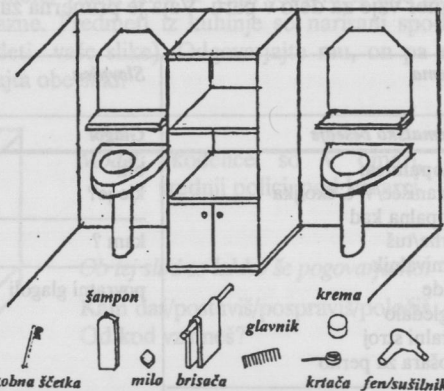
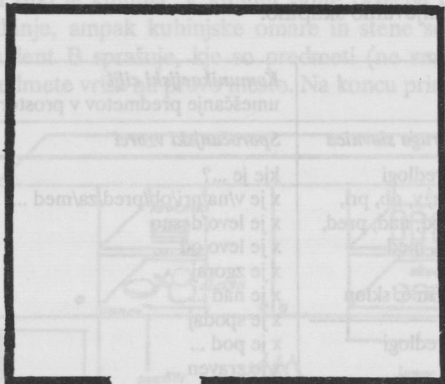
Kopalnico ima ...

Imate novo stanovanje, v katerem je zelo moderna kopalnica. Prijatelju/Prijateljici razlagate, kako je kopalnica opremljena. Prijatelj/Prijateljica vas sprašuje, kako so razporejeni elementi.

To je načrt, ki ga imate.

Tu pa je prazen načrt, v katerega naj vaš prijatelj/vaša prijateljica nariše manjkajoče elemente.

Kako razlagamo?

Primeri: Ogledalo je nad umivalnikom.
Bide je zraven stranišča.
Kopalna kad je na desni.
Kopalna kad je desno od bideja.

x je na levi
x je levo od ...
x je zgoraj
x je nad ...
x je spodaj
x je pod ...
x je zraven ...

Kako sprašujemo?

Primeri: Kje je kopalna kad?
Kje sta umivalnika?
Kje so police?

Ob istih slikah lahko sprašujete:

Kam bi postavil/dal/položil/pospravil...?
Kam si postavil/dal/položil/pospravil ...?
Kje se umivaš?
Kje si umivaš roke?

Rezultati delavnice: 3. skupina

Kazalo lekcije — začetna stopnja

<i>Tema</i>	<i>Slovnica</i>	<i>Komunikacijski cilji</i> telefoniranje: znati se predstaviti opisati lokacijo opravičiti se za napačno številko	
<i>Tematsko besedje</i>	<i>Glagol</i>	<i>Druga slovnica</i>	<i>Sporočanjski vzorci</i>
telefon govornilnica številka telefonirati imenik opravičiti se za, pomota naslov ulica hišna številka številka avtobusa postaja dobiti se nekje	glagoli statike	samostalniki v 5. sklonu	predstavljanje opravičevanje navajanje/sprejemanje podatkov o kraju navajanje/sprejemanje podatkov o času

Shema lekcije po zgornjem kazalu

I. Pogovor po telefonu + fotografija/sličica + kaseta s šumi

II. Vaje

- 1) vaja za razumevanje +/-
- 2) vprašanja ob dialogu (ponovitev slovnice)
- 3) drill vaje
- 4) igranje vlog oziroma simulacija
- 5) besede: vstavljanje v dialog
- 6) besede: oblikovanje novega dialoga
- 7) odgovor na telefonski odzivnik

III. slovnica: 5. sklon - KJE?

v	
na	
pri	
ob	
po	

glagol:

stanovati — stanujem
živeti — živim

Navodila za učitelja

I. Študentje naj dvakrat poslušajo posnetek na kaseti.

Inačica A: Sledi grobo preverjanje razumevanja:

- kaj so si zapomnili,
- katere besede so si zapomnili,
- odgovori na odločevalna vprašanja: vaja +/-.

Inačica B: Slika:

- poimenovanja: (stara, nova),
- zgodba.

Če se odločimo za inačico B, ji lahko sledi A.

II. Ponovno poslušanje — podrobno razumevanje + sinonimi.

III. Slovnica — razlaga slovnice in dril.

IV. Učitelj prebere dialog, potem ga preberejo študentje po vlogah.

V. Ostale vaje po izbranem zaporedju:

- slovnične vaje: — vstavi: predloge, sklonske končnice, glagole,
- leksikalne/slovarske vaje,
- pravopisne vaje (geografska imena, ura),
- komunikacijske vaje.

Rezultati delavnice: 4. skupina

Kazalo lekcije — nadaljevalna stopnja

<i>Tema</i>	<i>Slovnica</i>		<i>Komunikacijski cilji</i>
<i>Tematsko besedje</i>	<i>Glagol</i>	<i>Druga slovnica</i>	<i>Sporočanski vzorci</i>
zmenek gledališče kino koncert opera koledar kulturnih prireditev	naklonski glagoli	naklonskost, ki ni vezana na glagol	povabiti nekoga na zmenek

Shema lekcije po zgornjem kazalu

I. Barvna fotografija mladeniča in mladenke

II. Dialog realne situacije (kaseta)

A: Prosim?

B: Dober dan. Vojko pri telefonu. Lahko govorim z Mojco?

A: Ja, pri telefonu.

...

III. Vaja za razumevanje

Vprašanja:

- Kam je Vojko povabil Mojco?
- Kolikokrat ga je zavrnila?

...

IV. Vaja za utrjevanje besednjaka

Delo v paru: Drug drugemu pripovedujeta, kam hodita ob petkih zvečer (aktivna govorna interakcija).

V. Slovnicihne preglednice

Naklonski glagoli in drugi tipi naklonskosti.

VI. Vaja za utrjevanje slovnicihnih struktur

Izberite ustrezen naklonski glagol in ga postavite v pravilno obliko (smeti, morati, moči).

Ali _____ zapreti okno?

Navodila za učitelje

I. Poslušanje besedila z zaprto knjigo; preverjanje razumevanja.

II. Branje besedila

- razlaga novih besed,
- branje po vlogah,
- vaja za utrjevanje in razumevanje besednjaka.

III. Razlaga novih slovnicihnih struktur

- izpisati iz besedila vse povedi, ki vsebujejo naklonske izraze.

— kaj se si zapomnil.

Inačica B: Slika:

— poimenovanja: (stara, nova),
— zgodba.

Če se odločimo za inačico B, ji lahko sledi A.

II. Ponovno poslušanje — področje opazovanja in razprave o vsebini.

III. Slovnica — razlaga slovnice in drl.

IV. Učitelj prebere dialog, potem ga preberejo študenti po glavah.

V. Ostale vaje po izbranem zaporedju:

— slovnice vaje: — vaji predložitve razprave o vsebini
— leksikalne/slovnice vaje,
— pravopisne vaje (geografska imena, ura),
— komunikacijske vaje.

Rezultati delavnice: 4. skupina

Kazalo lekcije — nadaljevalna stopnja

Temat	Slovnica		Komunikacijski cilji
Tematsko besedilo	Glagoli	Druge slovnice	Spornost/izrazi
znanec gledališče rino koncert opera boleča kulturna prireditev	naklonski glagoli	naklonski glagoli, ki so vezani na glagoli	povabljeni nekoga na znanec

Andreja Markovič, Nataša Pirih

UDK 811.163.6*243:371.67

SUMMARY

THE SEMINAR AND WORKSHOP ON FOREIGN LANGUAGE TEXTBOOKS AND THEIR APPLICATION TO THE SLOVENE LANGUAGE

In the academic year 1995/96 the teachers of the Year-Long School at the Centre for the Slovene Language as a Second/ Foreign Language analysed several textbooks of English, French, German and Italian as a foreign language. The analysis included the titles, authors, structure of the course package, structure of the textbook, structure of the unit, types of texts featuring in the books, types of exercises, recurring topics and communication functions. The analysis was presented at a seminar for continuing education of teachers of Slovene as a foreign language. At the same seminar, a model lesson of the French language based on one of the models from the material under analysis was demonstrated, as well as pair teaching. The analysis of the textbook material and the

demonstration of the two models was intended as information for teachers of Slovene as a foreign language on new approaches to using existing material and ways of applying analysis of foreign models as stimulation in this teaching. The participants of the workshop accompanying the seminar produced their own Slovene teaching material. Using the model of pair work in teaching English, two groups produced analogous material for teaching Slovene. Two groups used the model lesson of French to design a lesson of Slovene. All the groups had to define the communicative objectives, communication patterns and grammatical structures to be addressed in the course of an activity/ lesson.